

Maria FILIPIAK

BÓL
Bibliografia wypowiedzi papieży
Jana Pawła II, Benedykta XVI i Franciszka
z lat 1978-2017

Wykaz skrótów

IGP – *Insegnamenti di Giovanni Paolo II* [Città del Vaticano]

I (1978) ss. 477	XIV (1991) t. 1, ss. 1983
II (1979) [t. 1], ss. 1729	XIV (1991) t. 2, ss. 1619
II (1979) t. 2, ss. 157	XV (1992) t. 1, ss. 2147
III (1980) t. 1, ss. 1983	XV (1992) t. 2, ss. 1119
III (1980) t. 2, ss. 1869	XVI (1993) t. 1, ss. 1855
IV (1981) t. 1, ss. 1292	XVI (1993) t. 2, ss. 1725
IV (1981) t. 2, ss. 1313	XVII (1994) t. 1, ss. 1367
V (1982) t. 1, ss. 1376	XVII (1994) t. 2, ss. 1281
V (1982) t. 2, ss. 2497	XVIII (1995) t. 1, ss. 2054
V (1982) t. 3, ss. 1751	XVIII (1995) t. 2, ss. 1589
VI (1983) t. 1, ss. 1730	XIX (1996) t. 1, ss. 1798
VI (1983) t. 2, ss. 1496	XIX (1996) t. 2, ss. 1206
VII (1984) t. 1, ss. 2016	XX (1997) t. 1, ss. 1799
VII (1984) t. 2, ss. 1708	XX (1997) t. 2, ss. 1230
VIII (1985) t. 1, ss. 2081	XXI (1998) t. 1, ss. 1669
VIII (1985) t. 2, ss. 1683	XXI (1998) t. 2, ss. 1483
IX (1986) t. 1, ss. 2204	XXII (1999) t. 1, ss. 1660
IX (1986) t. 2, ss. 2242	XXII (1999) t. 2, ss. 1396
X (1987) t. 1, ss. 1482	XXIII (2000) t. 1, ss. 1415
X (1987) t. 2, ss. 2582	XXIII (2000) t. 2, ss. 1463
X (1987) t. 3, ss. 1812	XXIV (2001) t. 1, ss. 1607
XI (1988) t. 1, ss. 1073	XXIV (2001) t. 2, ss. 1376
XI (1988) t. 2, ss. 2625	XXV (2002) t. 2, ss. 1130
XI (1988) t. 3, ss. 1405	XXV (2002) t. 1, ss. 1290
XI (1988) t. 4, ss. 2317	XXVI (2003) t. 1, ss. 1298
XII (1989) t. 1, ss. 1945	XXVI (2003) t. 2, ss. 1205
XII (1989) t. 2, ss. 1783	XXVII (2004) t. 1, ss. 1063
XIII (1990) t. 1, ss. 1885	XXVII (2004) t. 2, ss. 933
XIII (1990) t. 2, ss. 1888	XXVIII (2005), ss. 333

IB – *Insegnamenti di Benedetto XVI* [Città del Vaticano]

I (2005) ss. 1326	V (2009) t. 2, ss. 980
II (2006) t. 1, ss. 1008	VI (2010) t. 1, ss. 1166
II (2006) t. 2, ss. 1065	VI (2010) t. 2, ss. 1390
III (2007) t. 1, ss. 1405	VII (2011) t. 1, ss. 1072
III (2007) t. 2, ss. 1065	VIII (2012) t. 1, ss. 960
IV (2008) t. 2, ss. 1099	VIII (2012) t. 2, ss. 952
IV (2008) t. 1, ss. 1280	IX (2013), ss. 336
V (2009) t. 1, ss. 1439	

IF – *Insegnamenti di Francesco* [Città del Vaticano]

- I (2013) t. 1, ss. 592
 I (2013) t. 2, ss. 983
 II (2014) t. 1, ss. 938
 II (2014) t. 2, ss. 949

- NP I – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, I (1978), Poznań–Warszawa 1987, ss. 220
 NP II, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 1, Poznań 1990, ss. 793
 NP II, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 2, Poznań 1992, ss. 753
 NP III, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 1, Poznań–Warszawa 1985, ss. 875
 NP III, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 2, Poznań–Warszawa 1986, ss. 924
 NP IV, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 1, Poznań 1989, ss. 611
 NP IV, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 2, Poznań 1989, ss. 572
 NP V, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 1, Poznań 1993, ss. 877
 NP V, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 2, Poznań 1996, ss. 1004
 NP VI, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 1, Poznań 1998, ss. 852
 NP VI, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 2, Poznań 1999, ss. 686
 NP VII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 1, Poznań 2001, ss. 924
 NP VII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 2, Poznań 2002, ss. 827
 NP VIII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 1, Poznań 2003, ss. 1076
 NP VIII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 2, Poznań 2004, ss. 856
 NP IX – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IX (1986) t. 1, Poznań 2005, ss. 999

AP 2 – *Anioł Pański z Papieżem Janem Pawłem II*, Città del Vaticano 1986, ss. 479

AP 3 – *Anioł Pański z Papieżem Janem Pawłem II*, Città del Vaticano 1989, ss. 395

ORpol. – „L'Osservatore Romano” wydanie polskie 1980-

JAN PAWEŁ II

1978

1. *Wyrazy współczucia [...] z powodu zabójstwa dokonanego we Frosinone* 9 XI), NP I, s. 54; toż: *Cordoglio del Santo Padre per la strage di Frosinone*, IGP I, s. 120.
2. *Solidarność z cierpiącymi z powodu odmowy praw ludzkich* (Homilia podczas Mszy św., 24 XII), NP I, s. 192-194; toż: *Solidarietà a chi soffre per la negazione dei diritti umani*, IGP I, s. 415-418.
3. *Skierujmy nasze myśli ku najstarszym* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 31 XII), NP I, s. 210-211; toż: *Amore e gratitudine per gli anziani*, IGP I, s. 453-454.

1979

4. *Obraz Chrystusa w dzieciństwie dotkniętym przez cierpienie* (Przemówienie w Szpitalu Dzieciątka Jezus, Rzym, 7 I), NP II, 1, s. 14-15; toż: *L'immagine di Cristo nell'infanzia che soffre*, IGP II, 1, s. 27-28.
5. *Widzę w was cierpiącego Chrystusa* (Przemówienie do mieszkańców ubogiej dzielnicy Los Minas w Santo Domingo, Dominikana, 26 I), NP II, 1, s. 63-64; toż: *Vedo in voi la presenza del Signore che soffre*, IGP II, 1, s. 140-141.
6. *Drogie dzieci, Papież modli się za Was* (Przemówienie podczas wizyty w szpitalu dziecięcym w Meksyku, 29 I), NP II, 1, s. 96; toż: „*Cari bambini, il Papa prega per voi*”, IGP II, 1, s. 231.
7. *Godność i majestat człowieka cierpiącego* (Przemówienie do chorych, 11 II), NP II, 1, s. 152-154; toż: *Dignità e maesta dell'uomo che soffre*, IGP II, 1, s. 387-390.
8. *Myślę dziś o ludziach cierpiących* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 II), AP1, s. 51-53; toż: *Conto molto sulla preghiera dei malati*, IGP II, 1, s. 391-393.
9. *Ból i modlitwa Jana Pawła II* (Śmierć Sekretarza Stanu Kardynała Jeana Villota, 10 III), NP II, 1, s. 212; toż: *Il dolore e la preghiera di Giovanni Paolo II*, IGP II, 1, s. 510.
10. *Solidarność z ludźmi dyskryminowanymi i prześladowanymi* (Rozważanie podczas Drogi Krzyżowej, 13 IV), NP II, 1, s. 375-376; toż: *Solidarietà con chi soffre discriminazioni e persecuzioni*, IGP II, 1, s. 899-902.
11. *Modlmy się w intencji cierpiących na całym świecie* (18 IV), NP II, 1, s. 388; toż: *Preghiamo per la sofferenza del mondo*, IGP II, 1, s. 927.
12. *Wyrazy ubolewania z powodu zamachu dokonanego w Rzymie* (4 V), NP II, 1, s. 448; toż: *Deplorazione per l'attentato di Roma*, IGP II, 1, s. 1045.
13. *Wspomnienie o Aldo Moro i o ofiarach przemocy* (9 V), NP II, 1, s. 466-467; toż: *Ricordo di Moro e delle vittime della violenza*, IGP II, 1, s. 1082.
14. *W cierpieniu dokonuje się dzieło Odkupienia* (Przemówienie do chorych, 21 V), NP II, 1, s. 520-522; toż: *Nella sofferenza si compie l'opera della redenzione*, IGP II, 1, s. 1195-1198.
15. *Zwycięstwo wiary i miłości nad nienawiścią* (Przemówienie w obozie koncentracyjnym, Oświęcim-Brzezinka, 7 VI), NP II, 1, s. 683-686; toż: *Vittoria della fede e dell'amore sull'odio*, IGP II, 1, s. 1482-1487.

16. *Niezwykła wartość cierpienia* (Przemówienie do chorych, Knock (Irlandia), 30 IX), NP II, 2, s. 234; toż: *Il valore straordinario della sofferenza*, IGP II, 2, s. 471-472.

1980

17. *Chrześcijanin opowiada się przeciwko przemocy* (Przemówienie do członków Fundacji „Luciano Re Cecconi”, 28 I), NP III, 1, s. 86-87; toż: *Soprattutto il cristiano è contro la violenza*, IGP III, 1, s. 210-212.

18. *Świadectwo siły Chrystusowego światła* (Przemówienie do chorych, 11 II), NP III, 1, s. 148-150; toż: *Testimoniare la forza della luce di Cristo*, IGP III, 1, s. 371-375.

19. *Włochy zroszone krwią* (Wspomnienie o profesorze Bachelet, 13 II), NP III, 1, s. 155-156; toż: *Dolore per l'Italia insanguinata*, IGP III, 1, s. 387.

20. *Ofiarujemy Chrystusowi śmierć naszego brata* (Homilia podczas Mszy św., 23 II), NP III, 1, s. 197-199; toż: *Offriamo a Cristo la morte del nostro fratello*, IGP III, 1, s. 477-481.

21. *Modlitwa Ojca świętego w intencji zakładników w Bogocie* (5 III), NP III, 1, s. 219; toż: *La preghiera per gli ostaggi di Bogota*, IGP III, 1, s. 525-526.

22. *Odpowiadamy na gwałt modlitwą i miłością* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 16 III), NP III, 1, s. 233-234; toż: *Rispondiamo alla violenza con la preghiera, con l'amore*, IGP III, 1, s. 558-562.

23. *Wezwanie do modlitwy za Monsignora Oscara Romero* (Z powodu zabójstwa arcybiskupa z San Salvador, 26 III), NP III, 1, s. 305-306; toż: *Invito a pregare per monsignor Oscar Romero*, IGP III, 1, s. 747-748.

24. *Apel Ojca Świętego na rzecz Sahelu* (Homilia w Quagadougou, Górna Wolta, 10 V), NP III, 1, s. 561-565; toż: *Appello per il Sahel*, IGP III, 1, s. 1291-1297.

25. *Bóg kocha was w nieszczęściu* (Odwiedziny w szpitalu dla trędowatych w Adzopé, 12 V), NP III, 1, s. 588-589; toż: *Nella vostra sventura Dio vi ama*, IGP III, 1, s. 1344-1346.

26. *Nowy apel w sprawie pewnych osób uprowadzonych* (28 V), NP III, 1, s. 657; toż: *Nuovo appello per alcune persone rapite*, IGP III, 1, s. 1500.

27. *Ku pomocy cierpiącym braciom* (Orędzie do Narodu Stanów Zjednoczonych, 2 VI), NP III, 1, s. 746; toż: *In favore dei fratelli che soffrono*, IGP III, 1, s. 1675-1676.

28. *Kongregacja Doktryny Wiary Deklaracja o eutanazji* (26 VI), NP III, 1, s. 821-826.

29. *Proszę Was o drogocenną pomoc* (Przemówienie do trędowatych w Marituba, w Belem, 8 VII), NP III, 2, s. 104-107; toż: *La croce della sofferenza è fonte di grazia e di salvezza*, IGP III, 2, s. 192-196.

30. *Telegram z wyrazami współczucia z powodu żałoby, jaka dotknęła Italię* (6 VIII), NP III, 2, s. 189; toż: *Telegrammi di partecipazione al lutto che ha colpito l'Italia*, IGP III, 2, s. 334.

31. *Dramat narkomanii* (Homilia, Castel Gandolfo, 9 VIII), NP III, 2, s. 195-197; toż: *Per vincere la droga è necessaria la solidarietà*, IGP III, 2, s. 346-351.

32. *Szczególna misja starszych w życiu rodziny ludzkiej* (Przemówienie do uczestników międzynarodowego forum poświęconego aktywności ludzi starych, Rzym, 5 IX), NP III, 2, s. 291-293; toż: *Speziale missione degli anziani nella vita della famiglia umana*, IGP III, 2, s. 537-540.

33. *Człowiek niepełnosprawny – jednym z nas* (Przesłanie do Kongresu „Nicolo Rezzara”, 12 IX), NP III, 2, s. 319-320; toż: *L'impegno dei cristiani per gli handicappati*, IGP III, 2, s. 601-603.

34. *Jezus nadaje sens każdemu naszemu cierpieniu* (Przemówienie do chorych, 14 IX), NP III, 2, s. 342; toż: *Gesù dà senso e slancio ad ogni nostro patimento*, IGP III, 2, s. 643-644.

35. *Byłem upośledzony i przysłiście mi z pomocą* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, Osnabrück, 16 XI), NP III, 2, s. 633-635; toż: *Accettate il dolore con fiducia: per questa via il Signore viene nel mondo*, IGP III, 2, s. 1231-1235.

36. *W doświadczeniach starości łączcie się z Chrystusem na krzyżu* (Przemówienie podczas spotkania z ludźmi starymi, Monachium, 19 XI), NP III, 2, s. 699-704; toż: *Nelle prove della vecchiaia accompagnate Cristo alla croce*, IGP III, 2, s. 1365-1374.

37. *Solidarność ludzka i poszukiwania naukowe dla zwyciężenia cierpienia i odosobnienia* (Przemówienie do międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń do Walki z Trądem, 13 XII), NP III, 2, s. 835-837; toż: *Solidarietà umana e ricerca scientifica per vincere sofferenza e isolamento*, IGP III, 2, s. 1680-1683.

38. *Wspólnota kościelna czerpie pokarm z ofiar tych, którzy cierpią* (Przemówienie podczas wizyty w szpitalu św. Jakuba, 21 XII), NP III, 2, s. 867-870; toż: *La comunione ecclesiale trae alimento dai sacrifici di coloro che soffrono*, IGP III, 2, s. 1744-1749.

1981

39. *Wyrazy bólu i współczucia z powodu zabójstwa generała Galvaligi* (1 I), NP IV, 1, s. 6; toż: *Dolore e depolazione per l'assassinio del Generale Galvaligi*, IGP IV, 1, s. 14.

40. *Pomnożyć wysiłki dla zwalczaniu trądu* (Spotkanie w rozgłośni Radia „Veritas” z grupą trędowatych z leprozorium Talay, Filipiny, 21 II), NP IV, 1, s. 219-220; toż: *Moltiplicare gli sforzi per debellare la lebbra*, IGP IV, 1, s. 449-451.

41. *Dokument Stolicy Apostolskiej na Międzynarodowy Rok Osób Upośledzonych* (4 III), ORpol. 2(1981) nr 3, s. 21-22.

42. *Nasi bracia cierpiący* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 8 III), NP IV, 1, s. 314-316; toż: *I sofferenti, a somiglianza di Cristo partecipano al mistero della redenzione*, IGP IV, 1, s. 647-650.

43. *Bądźcie zawsze przy tym, kto dźwiga krzyż swojego kalectwa* (Przemówienie do Stowarzyszenia Kalek i Niezdolnych do Pracy, 14 III), NP IV, 1, s. 320-321; toż: *Siate sempre vicini a chi porta la croce delle proprie mutilazioni*, IGP IV, 1, s. 661-663.

44. *Włączcie się z wiarą w tajemnicę krzyża* (Przemówienie do chorych i zakonnic, 19 III), NP IV, 1, s. 343-344; toż: *Inservitevi con fede nel mistero della croce*, IGP IV, 1, s. 710-713.

45. *Prawa i obowiązki ludzi upośledzonych* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 29 III), AP 1, s. 355-356; toż: *Garantire e consolidare la pace in Europa nel rispetto dei diritti degli uomini e delle nazioni*, IGP IV, 1, s. 804-806.

46. *Szczególne role inwalidów w promowaniu wartości ludzkich* (Przemówienie do uczestników II Światowych Igrzysk Niepełnosprawnych „Roma '81”, 3 IV), NP IV, 1, s. 416-417; toż: *Speciale ruolo degli handicappati nella promozione dei valori umani*, IGP IV, 1, s. 873-875.

47. *Ta miłość jest przede wszystkim dla was* (Oreǳie do upośledzonych, zgromadzonych w Lourdes, 19 IV), NP IV, 2, s. 468-469; toż: *Con il pensiero e la preghiera sono anch'io tra voi presso la grotta di Lourdes*, IGP IV, 1, s. 980-983.

48. *Wyrazy współczucia dla ofiar bombardowania w Sydonie* (20 IV), NP IV, 1, s. 471; toż: *Dolore per le vittime del bombardamento di Sidone*, IGP IV, 1, s. 985.

49. *Wyrazy współczucia dla ofiar zamachu w Davao* (22 IV), NP IV, 1, s. 471-472; toż: *Appello per le vittime di rapimenti*, IGP IV, 1, s. 997.

50. „*Teraz raduję się w cierpieniach za was*” (Rozważanie przed modlitwą „Regina coeli”, 24 V), NP IV, 1, s. 583-584; toż: *Efficacia impareggiabile della sofferenza per l'attuazione del disegno della salvezza*, IGP IV, 1, s. 1211-1212.

51. *Pielgrzymka inwalidów z diecezji Werona w Castel Gandolfo* (Przemówienie do pielgrzymów niepełnosprawnych, 17 IX), ORpol. 2(1981) nr 9, s. 10; toż: *Incessante impegno della Chiesa a tutela dei diritti degli handicappati*, IGP IV, 2, s. 277-279.

52. *Inwalidzi szwajcarscy na Mszy św. u Papieża* (29 IX), ORpol. 2(1981) nr 9, s. 10; toż: *Celebrazione eucaristica per un gruppo di invalidi svizzeri*, IGP IV, 2, s. 314-315.

53. *Telegram z wyrazami współczucia po tragicznej śmierci prezydenta Sadata* (7 X), NP IV, 2, s. 150; toż: *Il cordoglio per la tragica morte del presidente Sadat*, IGP IV, 2, s. 364.

54. *Poświęcenie się bez zastrzeżeń obronie zdrowia i życia ludzkiego* (Przemówienie do personelu szpitala Królowej Małgorzaty, 20 XII), NP IV, 2, s. 616-518; toż: *Dedizione senza riserve alla difesa della salute e della vita umana*, IGP IV, 2, s. 1177-1181.

1982

55. *Chrześcijański sens cierpienia i starości* (Wizyta w szpitalu św. Karola Boro-meusza, Onitsha, Nigeria, 13 II), NP V, 1, s. 186-187; toż: *Il significato cristiano della sofferenza e della vecchiaia*, IGP V, 1, s. 395-400.

56. *Przemieniajcie waszą mękę w akt opiekuńczej miłości* (Przemówienie podczas wizyty w Instytucie Don Guanella dla niepełnosprawnych, Rzym, 28 III), NP V, 1, s. 462-465; toż: *Trasformate la vostra „passione” in un atto di amore redentore*, IGP V, 1, s. 1031-1035.

57. *Wyrazy bólu z powodu ofiar w Todi* (26 IV), NP V, 1, s. 597; toż: *Il dolore per le vittime di Todi*, IGP V, 1, s. 1327.

58. *Upośledzonym ofiarujcie znak komunii* (Przemówienie podczas wizyty w Szpitalu św. Józefa, Edynburg, 1 VI), NP V, 2, s. 2-4; toż: *Nell'assistenza agli handicappati offrite un segno di comunione*, IGP V, 2, s. 2044-2049.

59. „*Plaga*” *uchodźców sprawą wstydliwą dla naszych czasów* (Przemówienie do Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców, 25 VI), NP V, 2, s. 133-135; toż: *La „piaga” dei rifugiati: una vergogna per la nostra epoca*, IGP V, 2, s. 2398-2401.

60. *Czuć się współodpowiedzialnymi za dramat człowieka cierpiącego głód* (Homilia podczas Mszy św. dla pracowników willi papieskich, 25 VII), NP V, 2, s. 217-219; toż: *Prevalgano i programmi dello sviluppo e dell'alimentazione su quelli dell'odio e degli armamenti*, IGP V, 3, s. 118-121.

61. *Ból i potępienie okrutnej zbrodni* (4 IX), NP V, 2, s. 335; toż: *Dolore e condanna per l'efferato delitto*, IGP V, 3, s. 370.

62. *Twórcza rola ludzi starszych w Kościele i społeczeństwie* (8 XI), NP V, 2, s. 749-750; toż: *Il ruolo creativo degli anziani nella Chiesa e nella società*, IGP V, 3, s. 1213-1215.

63. *Ból z powodu ofiar w Irlandii* (Telegram kardynała Sekretarza Stanu, 9 XII), NP V, 2, s. 918; toż: *Il dolore per le vittime in Irlanda*, IGP V, 3, s. 1565.

1983

64. *Przybywam, by dzielić z narodami ich ból* (Przemówienie na lotnisku, San José, 2 III), NP VI, 1, s. 245-247; toż: *Vengo a condividere il dolore dei popoli e per comprenderli più da vicino*, IGP VI, 1, s. 523-525.

65. *Kościół was nie opuści* (Przemówienie podczas spotkania z Campesinos, Panama, 5 III), NP VI, 1, s. 278-281; toż: *La Chiesa è solidale con la giusta e nobile causa della vostra dignità di uomini e di figli di Dio*, IGP VI, 1, s. 585-590.

66. *Ubolewanie z powodu rzezi w Bejrucie* (Dwa telegramy Sekretarza Stanu, 18 IV), NP VI, 1, s. 471; toż: *Il dolore per la strage di Beirut*, IGP VI, 1, s. 995.

67. *Współczucie w cierpieniach z rodzinami zmarłych w Argentynie* (4 V), NP VI, 1, s. 537.

68. *Cierpienie stawia was w sercu tajemnicy Odkupienia* (Przemówienie podczas uroczystości Jubileuszu Odkupienia dla chorych, 5 VI), ORpol. 4(1983) nr 5-6, s. 32; toż: *La vocazione alla sofferenza salvezza per tutta l'umanità*, IGP VI, 1, s. 1449-1452.

69. *Udział w niepokoju rodziny Orlandi* (3 VII), NP VI, 2, s. 9; toż: *La partecipazione alle ansie della famiglia Orlandi*, IGP VI, 2, s. 19.

70. *Cierpienie świadomie przyjęte z wiarą i ofiarowane czyni nas współpracownikami Chrystusa* (Przemówienie do chorych, Lourdes, 15 VIII), ORpol. 4(1983) nr 7-8, s. 11; toż: *La sofferenza cosciente accettata con fede e offerta ci rende cooperatori di Cristo*, IGP VI, 2, s. 240-243.

71. *W szpitalu „Villa Albani”* (Przemówienie do dzieci upośledzonych fizycznie i psychicznie, Anzio, Włochy, 3 IX), NP VI, 2, s. 151-152; toż: *Guardate alla vostra sofferenza alla luce della fede cristiana*, IGP VI, 2, s. 355-357.

72. *Także i wy nas obdarzacie* (Przemówienie do chorych, niepełnosprawnych, starców, Wiedeń, 11 IX), ORpol. 4(1983) nr 9, s. 10; toż: *La croce di chi soffre è parte della Croce di Cristo*, IGP VI, 2, s. 467-471.

73. *Ból z powodu zamachu w Rangoon* (10 X), NP VI, 2, s. 33-334; toż: *Dolore ed esecrazione per l'attentato di Rangoon*, IGP VI, 2, s. 739.

74. *Ból z powodu dwóch zamachów terrorystycznych dokonanych w Libanie* (23 X), NP VI, 2, s. 386; toż: *Messaggi di cordoglio per la strage in Libano*, IGP VI, 2, s. 857.

75. *Tajemnice bolesne Różańca* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 30 X), AP2, s. 252; toż: *Nella passione di Gesù Cristo contempliamo il dolore umano*, IGP VI, 2, s. 939-941.

1984

76. *Apel o uwolnienie osób pozostających w rękach porywaczy* (4 I), NP VII, 1, s. 10; toż: *Appello per la liberazione delle persone nelle mani dei rapitori*, IGP VII, 1, s. 21.

77. List apostolski *Salvifici doloris* [...] *O chrześcijańskim sensie ludzkiego cierpienia* (11 II), NP VII, 1, s. 135-162, toż: *Epistula Apostolica Salvifici Doloris*, IGP VII, 1, s. 279-359.

78. *Nowa cywilizacja miłości rodzi się przy okazji opieki nad chorymi* (Przemówienie do wspólnoty „Arche”, 16 II), NP VII, 1, s. 186-187; toż: *Accanto agli ammalati si costruisce la civiltà dell'amore*, IGP VII, 1, s. 408-410.

79. *Wartość cierpienia w odkrywaniu radości synostwa Bożego* (Przemówienie do delegatów Ruchu „Wiara i Światło”, 22 III), NP VII, 1, s. 344-346; toż: *Il valore della sofferenza per riscoprire la gioia dei figli di Dio*, IGP VII, 1, s. 736-739.

80. *By nikt nie czuł się obco we wspólnym domu* (Uroczystość Roku Jubileuszowego obchodzonego przez ludzi niepełnosprawnych, 31 III), ORpol. 5(1984) nr 4, s. 5, 6; toż: „*L'handicappato è un soggetto con i diritti sacri e inviolabili*”, IGP VII, 1, s. 884-889.

81. *Maryja i ludzkie cierpienie* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 IV), AP2, s. 297-298; toż: *La sofferenza della Vergine ha riconciliato il mondo a Dio*, IGP VII, 1, s. 904-905.

82. *Modlitwa w intencji ofiar trzęsienia ziemi w Umbrii* (1 V), NP VII, 1, s. 554; toż: *Prghiera per i terremotati umbri*, IGP VII, 1, s. 1203.

83. *Ewangelia cierpienia* (Przemówienie w szpitalu dla trędowatych, 4 V), NP VII, 1, s. 569-570; toż: *Gesù chiamò beatudini ciò che la gente chiama sventure*, IGP VII, 1, s. 1239-1242.

84. *Kościół pragnie być z tymi, którzy cierpią* (Przemówienie podczas spotkania z chorymi w Port Moresby (Papua-Nowa Gwinea), 8 V), ORpol. 5(1984) nr 6, s. 17; toż: *L'assistenza agli infermi fa parte della missione di Cristo*, IGP VII, 1, s. 1316-1318.

85. *Cierpienie jest naśladowaniem Chrystusa i zwiastowaniem Zmartwychwstania* (Wizyta w szpitalu w Einsiedeln, 16 VI), NP VII, 1, s. 839-841; toż: *Il dolore è sequela di Cristo e annuncio della risurrezione*, IGP VII, 1, s. 1828-1831.

86. *Godność życia osoby niepełnosprawnej* (Spotkanie w Centrum dla ludzi niepełnosprawnych „François Charon”, 10 IX), NP VII, 2, s. 184-188; toż: *La vita della persona handicappata va rispettata fin dal concepimento*, IGP VII, 2, s. 396-403.

87. *Głębokie zmartwienie z powodu ofiar katastrofy w Indiach* (5 XII), NP VII, 2, s. 731; toż: *Profondo dolore per le vittime della fuga di gas in India*, IGP VII, 2, s. 1515.

88. „*Niech Italia przeciwstawi się z pełną godności stanowczością niecnemu czynowi*” (Ból, oburzenie i solidarność z ofiarami napadu na pociąg Neapol–Mediolan, 24 XII), NP VII, 2, s. 807; toż: „*L'Italia reagisca con dignitosa fermezza contro l'ignobile gesto*”, IGP VII, 2, s. 1654.

1985

89. *Otrzymamy od Boga to, co darowaliśmy naszemu cierpiącemu bratu* (Przemówienie do personelu sanitarnego i administracyjnego w Ortopedycznym Centrum Traumatologicznym w Rzymie, 23 III), NP VIII, 1, s. 382-384; toż: *Riceveremo da Dio ciò che avremo donato al nostro fratello sofferente*, IGP VIII, 1, s. 697-700.

90. „*Nic nie powinno pozostać nie wypróbowane w celu przezwyciężenia tej ciężkiej choroby*” (Przemówienie do Włoskiego Związku do Spraw Stwardnienia Rozsianego, 13 IV), NP VIII, 1, s. 519-520; toż: „*Nulla deve rimanere intonato per sconfiggere questo grave male*”, IGP VIII, 1, s. 1033-1035.

91. *Skrwawiony Liban oczekuje końca swych cierpień* (Orędzie do Sekretarza ONZ, 7 V), NP VIII, 1, s. 617-618; toż: *Il Libano insanguinato attende la fine delle sue sofferenze*, IGP VIII, 1, s. 1209-1211.

92. *Cierpienie odkupione* (Homilia podczas Mszy św. dla chorych, Bannelux, 21 V), NP VIII, 1, s. 830-835; toż: *Gesù Cristo conduce alla beatitudine gli infermi che nella sofferenza cooperano alla Redenzione*, IGP VIII, 1, s. 1606-1614.

93. „*Głęboko współczuję w niewypowiedzianym bólu*” (Modlitwa za ofiary w Stava, 21 VII), NP VIII, 2, s. 64-65; toż: „*Partecipo intimamente all'indicibile dolore*”, IGP VIII, 2, s. 149.

94. *Ból i potępienie morderstwa dokonanego na ojcu Raminie* (28 VII), NP VIII, 2, s. 76-77; toż: *Dolore ed esecrazione per l'uccisione di P. Ramin*, IGP VIII, 2, s. 174.

95. *Ból z powodu aktów ślepej przemocy wobec misjonarzy* (31 VII), NP VIII, 2, s. 82-83; toż: *Dolore per gli atti cieca violenza contro i missionari*, IGP VIII, 2, s. 186.

96. *W cierpieniu spotykamy się z tajemnicą śmierci i zmartwychwstania Chrystusa* (Przemówienie do chorych, 8 IX), NP VIII, 2, s. 320-323; toż: *Sappiate trasformate tutte le vostre sofferenze in fonte di forza e di fiducia per vivere la fede*, IGP VIII, 2, s. 624-629.

97. „*Jestem tutaj, aby was uściskać i pocieszyć was w waszym cierpieniu*” (Przemówienie w szpitalu psychiatrycznym „Giannina Galsini”, 22 IX), NP VIII, 2, s. 384-385; toż: „*Sono qui per portarvi una carezza e confortarvi nella vostra sofferenza*”, IGP VIII, 2, s. 751-753.

98. *Okrutna przemoc niegodna człowieczeństwa* (Konsternacja i ból wobec zbrodniczego czynu w La Valletta, 27 XI), NP VIII, 2, s. 712-713; toż: „*Atroci violenze, indegne dell'umanità*”, IGP VIII, 2, s. 1387.

99. *Głęboki ból z powodu zamachu na lotnisku Fiumicino* (27 XII), NP VIII, 2, s. 829; toż: *Profondo dolore per l'inqualificabile crimine di Fiumicino*, IGP VIII, 2, s. 1617.

1986

100. *Uchodźcy oraz ofiary gwałtu dopraszają się solidarności, żeby móc powrócić do życia* (Akredytacja nowego ambasadora Tajlandii, 9 I), NP IX, 1, s. 26-27; toż: *I rifugiati e le vittime della violenza chiedono solidarietà per tornare a vivere*, IGP IX, 1, s. 45-47.

101. *Zwycięzajcie nienawiść miłością, nieprawdę prawdą, przemoc cierpieniem* (Przemówienie w Raj Ghat (Indie), 1 II), ORPol. 7(1986) nr 1, s. 16; toż: „*Camminiamo insieme, la mano nella mano per costruire un mondo di pace*”, IGP IX, 1, s. 246-249.

102. *Każdy chory jest godzien szacunku i miłości* (Przemówienie w kaplicy szpitala św. Karola z Nancy, 16 III), NP IX, 1, s. 369-371; toż: *Ogni ammalato è degno di rispetto e di amore*, IGP IX, 1, s. 721-725.

103. *Ofiarujcie wasze cierpienie za pokój na świecie* (Przemówienie do chorych, 19 IV), NP IX, 1, s. 536-540; toż: „*Offrite la vostra sofferenza per la pace nel mondo in un momento così cruciale*”, IGP IX, 1, s. 1069-1071.

104. *Modlitwa za ofiary tragedii w Azji* (23 IV), NP IX, 1, s. 562; toż: *Preghiera per le sciagure avvenute nello Sri Lanka e nel Bangladesh*, IGP IX, 1, s. 1120.

105. *Chrystus sensem cierpienia i radykalnego świadectwa* (Przemówienie do chorych oraz siostr klauzurowych, 9 V), NP IX, 1, s. 664-665; toż: *Nella luce di Cristo il senso della sofferenza e di una testimonianza radicale ed assoluta*, IGP IX, 1, s. 1316-1317.

106. *Opatrzność Boża a obecność zła i cierpienia w świecie* (Audiencja generalna, 4 VI), NP IX, 1, s. 869-874; toż: *La Divina Provvidenza e la presenza del male e della sofferenza nel mondo*, IGP IX, 1, s. 1758-1767.

107. *Projekt – człowiek* (Inauguracja ośrodka terapeutycznego dla narkomanów, Rzym 21 VI), ORpol. 7(1986) nr 6, s. 1.4; toż: *La tossico dipendenza è una malattia dello spirito. Per vincerla occorre cambiare la qualità della vita*, IGP IX, 1, s. 1888-1893.

108. *Przybywam, aby dzielić z wami waszą wiarę, wasze pragnienia, cierpienia i nadzieje* (Przemówienie na lotnisku, Bogota, 1 VII), ORpol. 7(1986) nr 7, s. 2; toż: *Vengo per condividere la vostra fede, i vostri affanni, le vostre speranze*, IGP IX, 2, s. 11-14.

109. *Zaprosić ulomnych, chorych i niewidomych* (Homilia podczas Mszy św., Angani, 31 VIII), ORpol. 7(1986) nr 8, s. 24; toż: *La vera saggezza è solo l'umiltà di fronte a Dio che è il Signore e il Padre umili*, IGP IX, 2, s. 510-516.

1987

110. *Naznaczeni stygmatem strasznego doświadczenia* (Wizyta w byłym obozie koncentracyjnym, Majdanek, 9 VI), ORpol. 8(1987) nr 5, s. 10.

111. *Żeby być przy człowieku cierpiącym* (Przemówienie podczas spotkania z chorymi, Gdańsk, 12 VI), ORpol. 8(1987) nr 5 bis, s. 4-5; toż: *Aumentano le malattie, diminuiscono i mezzi. Timori per lo stato di salute della società polacca*, IGP X, 2, s. 2159-2165.

1988

112. *Ciężar wspomnienia* (Spotkanie z przedstawicielami wspólnoty żydowskiej, Wiedeń, 24 VI), ORpol. 9(1988) nr 7, s. 21-22; toż: *Terrasanta, Israele, Libano e Medioriente: dove le radici bibliche, storiche, religiose e culturali invocano la pace*, IGP XI, 2, s. 2124-2129.

113. *Czy nie zapomnieliśmy zbyt pochopnie?* (Odwiedziny obozu koncentracyjnego w Mauthausen, 24 VI), ORpol. 9(1988) nr 7, s. 23-24; toż: *Cosa mai può tramandare ai posteri il nostro secolo se esistono ancora nel mondo i campi di sterminio?*, IGP XI, 2, s. 2141-2145.

114. *Nie wolno dzielić ludzkiego życia na wartościowe i bez wartości* (Przemówienie do chorych, Salzburg, 26 VI), ORpol. 9(1988) nr 8, s. 19; toż: *È nella partecipazione che la Chiesa si rivela comunità dei figli di Dio e dimora di Dio*, IGP XI, 2, s. 2178-2183.

115. *Godzina radości i bólu* (Spotkanie ekumeniczne, Salzburg, 26 VI), ORpol. 9(1988) nr 8, s. 23; toż: *Un incontro ecumenico è sempre un'ora di gioia e nello stesso tempo anche un'ora di dolore*, IGP XI, 2, s. 2209-2215.

116. *Znaczenie cierpienia i śmierci Chrystusa* (Audiencja generalna 19 X), ORpol. 9(1988) nr 10-11, s. 20; toż: *Valore della sofferenza e della morte di Cristo*, IGP XI, 3, s. 1265-1274.

117. *Sens cierpienia w świetle Męki Chrystusa* (Audiencja generalna, 9 XI), ORpol. 9(1988) nr 12, s. 7; toż: *Senso della sofferenza alla luce della passione*, IGP XI, 4, s. 1469-1478.

118. „Boże mój, ... czemuś mnie opuścił?” (Audiencja generalna, 30 XI), ORpol. 9(1988) nr 12, s. 27; toż: *Le ultime parole di Cristo, sulla croce: „Dio mio, Dio mio, perchè mi hai abbandonato?”*, IGP XI, 4, s. 1692-1702.

119. „Wykonało się ... Ojczy, w ręce Twoje” (Audiencja generalna, 7 XII), ORpol. 9(1988) nr 12, s. 27-28; toż: *Le ultime parole di Cristo sulla croce: „Tutto è compiuto... Padre, nelle tue mani consegno il mio spirito”*, IGP XI, 4, s. 1780-1787.

120. Adhortacja Apostolska o powołaniu i misji świeckich w Kościele i w świecie dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II *Christifideles laici* (30 XII), ORpol. 9(1988) nr 12, s. 9-24, p. 53; toż: *L'Esortazione Apostolica Post-Sinodale Cristifideles Laici*, IGP XI, 4, s. 2083-2175.

1989

121. *Konanie Pana Jezusa w Ogrójcu* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 19 II), ORpol. 10(1989) nr 1-2, s. 22; toż: *I misteri: eventi della storia di Gesù avvenimenti di salvezza per noi*, IGP XII, 1, s. 361-364.

122. *Biczowanie* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 19 II), ORpol. 10(1989) nr 1-2, s. 22; toż: *Accogliamo la „Flagellazione” che la sobrietà personale e l'esercizio della carità ci fanno sperimentare ogni giorno*, IGP XII, 1, s. 376-378.

123. List apostolski [...] z okazji pięćdziesiątej rocznicy wybuchu II wojny światowej (27 VIII), ORpol. 10(1989) nr 8, s. 3-5; toż: *Dalla memoria della guerra sale un'invocazione di pace che si fa insieme preghiera ed impegno concreto*, IGP XII, 2, s. 420-423.

1990

124. *Kocham was i cierpię, patrząc na wasze cierpienie* (Przemówienie podczas wizyty w leprozorium, Cumura, Gwinea Bissau, 28 I), ORpol. 11(1990) nr 1, s. 32; toż: *La preghiera per i lebbrosi, per le vittime del maltempo in Europa e del disastro aereo negli Stati Uniti*, IGP XIII, 1, s. 266.

1991

125. „Nie zabijaj”: *przeciwko uzurpacji Bożej władzy nad życiem i śmiercią* (Homilia podczas Mszy św., Radom, 4 VI), ORpol. 12(1991) nr 5, s. 34-36; toż: *Alle vittime della crudeltà umana nel nostro secolo si aggiunge il grande cimitero dei non-nati e degli indifesi*, IGP XIV, 1, s. 1467-1472.

126. *Znak solidarności i sanktuarium cierpienia* (Przemówienie wygłoszone w szpitalu pediatrycznym, Kraków-Prokocim, 13 VIII), ORpol. 12(1991) nr 8, s. 3-5; toż: *La solidarietà degli uomini ha vinto divisioni e ostilità. Il bene dell'uomo è più forte di ciò che gli è contrario*, IGP XIV, 2, s. 211-217.

127. *Matka Bolesna* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 15 IX), ORpol. 12(1991) nr 9-10, s. 54-55; toż: *La Vergine addolorata ci parla del significato della sofferenza nel piano della Redenzione*, IGP XIV, 2, s. 582-585.

1992

128. *Dojrzyć oczyma miłości cierpienie człowieka* (Przemówienie do uczestników II Plenarnego Zgromadzenia Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia, 11 II), ORpol. 13(1992) nr 7, s. 33-35; toż: *L'aiuto generoso a chi soffre è promessa di una nuova solidarietà fra gli uomini*, IGP XV, 1, s. 264-268.

129. *Krzyk wieków i pokoleń* (Przemówienie podczas wizyty w Domu Niewolników, Gorée, 22 II), ORpol. 13(1992) nr 5, s. 15-16; toż: „*Sono venuto a rendere omaggio a tutte le vittime sconosciute*”, IGP XV, 1, s. 390.

130. *Człowiek wobec tajemnicy śmierci* (Spotkanie z uczestnikami sympozjum zorganizowanego przez Ośrodek Bioetyki Katolickiego Uniwersytetu „Sacro Cuore”, 17 III), ORpol. 13(1992) nr 7, s. 38-39; toż: *Di fronte al mistero della morte la fede cristiana si propone come sorgente di serenità e di pace*, IGP XV, 1, s. 621-624.

131. *Orędzie [...] na Światowy Dzień Chorego 1993 r.* (21 X), ORpol. 14(1993) nr 1, s. 8-9; toż: *L'amore verso i sofferenti è segno e misura del grado di civiltà di un popolo*, IGP XV, 2, s. 393-397.

132. „*W tych dramatycznych chwilach jestem całym sercem przy was*” (Przesłanie do biskupów Bośni i Hercegowiny, 12 XI), ORpol. 14(1993) nr 1, s. 34; toż: *Rispetto per i valori sacri della persona umana*, IGP XV, 2, s. 537-540.

133. *Ludzie niepełnosprawni w społeczeństwie* (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami międzynarodowej konferencji zorganizowanej przez Papieską Radę ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia, 21 XI), ORpol. 14(1993) nr 2, s. 39-41; toż: *I disabili hanno il diritto di essere accolti nella società*, IGP XV, 2, s. 665-671.

1993

134. *Tajemnica krzyża* (Homilia podczas Mszy św. w pobliżu Wzgórza Krzyży, Litwa, 7 IX), ORpol. 14(1993) nr 12, s. 24-27; toż: *Qui l'amore sopravanza l'odio micidiale propagato con violenza anche nel nostro Continente europeo*, IGP XVI, 2, s. 668-672.

135. *Orędzie [...] na II Światowy Dzień Chorego 1994 r.* (8 XII), ORpol. 15(1994) nr 1, s. 7-9; toż: *In Cristo la sofferenza diventa espressione di amore, strumento di redenzione, dolore salvifico*, IGP XVI, 2, s. 1421-1426.

1994

136. *Chrystus wciąż umiera w naszych braciach* (Audiencja generalna, 12 I), ORpol. 15(1994) nr 3, s. 41-43; toż: *La preghiera unita al sacrificio costituisce la forza più potente della storia umana*, IGP XVII, 1, s. 71-79.

137. *Godność i apostołstwo ludzi cierpiących* (Audiencja generalna, 27 IV), ORpol. 15(1994) nr 8, s. 38-40; toż: *Dignità ed apostolato di coloro che soffrono*, IGP XVII, 1, s. 1018-1028.

138. *Z sanktuarium bólu i nadziei* (Poliklinika im. Agostino Gemelii, 1 V), ORpol. 15(1994) nr 6-7, s.5; toż: *Dal „Santuario” del dolore la preghiera del Padre apre gli animi alla „primavera autentica”*, IGP XVII, 1, s. 1042-1043.

139. *Łzy Matki* (Klinika Gemelli, 8 V), ORpol. 15(1994) nr 6-7, s. 5-6; toż: *Le lacrime della Madonna a Siracusa, segno di speranza per l'Africa, per l'Italia, per l'Europa, per il Terzo Millennio*, IGP XVII, 1, s. 1051-1053.

140. *Dlaczego Papież znowu musiał cierpieć?* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pński”, 29 V), ORpol. 15(1994) nr 6-7, s. 8-9; toż: *Con il „Vangelo della sofferenza” verso il Terzo Millennio*, IGP XVII, 1, s. 1119-1123.

141. *Chorzy w sercu Kościoła* (Audiencja generalna, 15 VI), ORpol. 15(1994) nr 9-10, s. 20-21; toż: *Malati e infermi nel cuore della Chiesa*, IGP XVII, 1, s. 1194-1201.

142. *Orędzie [...] na III Światowy Dzień Chorego 1995 r.* (21 XI), ORpol. 16(1995) nr 1, s. 10-11; toż: *Dalla testimonianza coraggiosa dei deboli, dei malati e dei sofferenti può scaturire il più alto contributo alla pace nel mondo*, IGP XVII, 2, s. 839-843.

1995

143. *Światło Chrystusa rozjaśnia każdą drogę ludzkiego życia* (Homilia podczas Mszy św. dla chorych i ich opiekunów, 11 II), ORpol. 16(1995) nr 5, s. 18-20; toż: *Due pellegrinaggi, una sola luce*, IGP XVIII, 1, s. 358-361.

144. Encyklika [...] o wartości i nienaruszalności życia ludzkiego *Evangelium vitae* (25 III), ORpol. 16(1995) nr 4, s. 4-50, pp. 7, 15, 26, 31, 58, 63-66, 74, 97, 99, 103; toż: *Lettera Enciclica Evangelium Vitae*, IGP XVIII, 1, s. 605-840.

145. *Przesłanie [...] z okazji 50. rocznicy zakończenia w Europie drugiej wojny światowej* (8 V), ORpol. 16(1995) nr 7, s. 4-10; toż: *Messaggio in occasione del 50° anniversario della fine in Europa della seconda guerra mondiale*, IGP XVIII, 1, s. 1236-1250.

146. *Orędzie Jana Pawła II na IV Światowy Dzień Chorego 1996 r.* (11 IX), ORpol. 17(1996) nr 1, s. 7-8; toż: *Per vincere le povertà del nostro tempo occorre rivedere i comportamenti consumistici, combattere l'edonismo, opporsi all'indifferenza*, IGP XVIII, 2, s. 324-327.

1996

147. *Ubodzy i cierpiący wizerunkiem Chrystusa* (Przemówienie do ludzi „zranionych przez życie”, Tours, Francja, 21 IX), ORpol. 17(1996) nr 11-12, s. 30-31; toż: *Nuove forme di solidarietà reale per rispondere al moltiplicarsi degli attentati contro la dignità umana*, IGP XIX, 2, s. 419-423.

148. *Orędzie [...] na V Światowy Dzień Chorego 1997 r.* (18 X), ORpol. 18(1997) nr 1, s. 9-10; toż: *La Giornata del Malato si colloca nel primo anno del triduo preparatorio al Giubileo del Duemila*, IGP XIX, 2, s. 560-565.

149. *Każdy człowiek nosi w sobie obraz i podobieństwo Boże* (Przemówienie do uczestników międzynarodowej konferencji poświęconej umysłowo chorym, 30 XI), ORpol. 18(1997) nr 2, s. 47-48; toż: *„La malattia della mente non crea fossati invalicabili né impedisce rapporti di autentica carità cristiana”*, IGP XIX, 2, s. 790-795.

1997

150. *Pod krzyżem Maryja uczestniczy w dramacie odkupienia* (Audiencja generalna, 2 IV), ORpol. 18(1997) nr 6, s. 43-44; toż: *Presso la Croce, Maria è partecipe del dramma della redenzione*, IGP XX, 1, s. 571-579.

151. *Nigdy więcej wojny* (Powitanie na lotnisku, Sarajewo, 12 IV), ORpol. 18(1997) nr 6, s. 7-8; toż: „*Mai più la guerra, mai più l'odio e l'intolleranza!*”, IGP XX, 1, s. 660-662.

152. *Trzeba odbudować zranione i rozbite społeczeństwo* (Przemówienie do biskupów Bośni i Hercegowiny, 13 IV), ORpol. 18(1997) nr 6, s. 15-16; toż: *Siamo con voi e saremo sempre con voi nel sostenere i vostri sforzi per riedificare la comunità cristiana*, IGP XX, 1, s. 683-687.

153. *Prawo Boże stawiajcie przed prawo ludzkie* (Przemówienie podczas poświęcenia nowej Kliniki Kardiologii Szpitala im. Jana Pawła II, Kraków, 9 VI), ORpol. 18(1997) nr 7, s. 64-65, p. 2; toż: *Lodo quanti pongono la legge divina „Non uccidere!” al di sopra di quanto ammette la legge umana*, IGP XX, 1, s. 1475-1478.

154. *Oreddie [...] na VI Światowy Dzień Chorego 1998 r.* (29 VI), ORpol. 18(1997) nr 10, s. 4-6; toż: *La pastorale vocazionale, problema vitale per il futuro della fede e per il progresso spirituale dei popoli europei*, IGP XX, 1, s. 851-855.

155. *Chrystus i cierpienie* (Przesłanie do pacjentów i personelu szpitala onkologicznego, 4 X), ORpol. 18(1997) nr 12, s. 16-17; toż: *Unita alla passione redentrice di Cristo la sofferenza diventa scuola di amore evangelico*, IGP XX, 2, s. 434-436.

1998

156. *Tajemnica godziny Jezusa* (Audiencja generalna, 14 I), ORpol. 19(1998) nr 4, s. 41-42; toż: *Il mistero dell'ora di Gesù*, IGP XXI, 1, s. 106-113.

157. *Bóg i cierpienie* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 8 II), ORpol. 19(1998) nr 4, s. 45; toż: „*Ogni uomo, imitando Maria, può diventare, cooperatore della sofferenza di Cristo e della sua redenzione*”, IGP XXI, 1, s. 326-328.

158. *Światowy Dzień Chorego* (Audiencja generalna, 11 II), ORpol. 19(1998) nr 4, s. 43-44; toż: „*Cari ammalati, oggi è la vostra Giornata*”, IGP XXI, 1, s. 330-337.

159. *Chrystus nadal cierpi w ludziach* (Rozważanie na zakończenie Drogi Krzyżowej, 10 IV), ORpol. 19(1998) nr 5-6, s. 29-30; toż: *Sui volti degli „sconfitti della vita” i lineamenti di Cristo morente sulla Croce*, IGP XXI, 1, s. 733-737.

160. *Całun, znakiem męki, która objawia miłość Zbawiciela* (Liturgia Słowa w katedrze przed wystawionym Całunem, 24 V), ORpol. 19(1998) nr 10, s. 40-41; toż: *La Sindone: icona della sofferenza dell'innocente di tutti i tempi*, IGP XXI, 1, s. 1036-1040.

161. *Duch i „ból rodzenia” stworzenia* (Rz 8, 22), (Audiencja generalna, 19 VIII), ORpol. 20(1999) nr 1, s. 41; toż: *Lo Spirito e le „doglie del parto” della creazione*, IGP XXI, 2, s. 156-163.

162. *Wolał przyjąć cierpienie niż zdradzić Chrystusa* (Homilia podczas Mszy św. beatyfikacyjnej, Marija Bistrica, 3 X), ORpol. 19(1998) nr 12, s. 7-9; toż: *L'eroico Cardinale di Zagabria, Alojzije Stepinac, è beato: è la vittoria della Croce di Cristo*, IGP XXI, 2, s. 635-639.

163. *„Pieczęć Ducha” i świadectwo, które sięga męczeństwa* (Audiencja generalna, 14 X), ORpol. 20(1999) nr 1, s. 48-49; toż: *Il „sigillo dello spirito” e la testimonianza fino al martirio*, IGP XXI, 2, s. 728-736.

164. Orędzie [...] na VII Światowy Dzień Chorego 1999 r. (8 XII), ORpol. 20(1999) nr 2, s. 6-8; toż: *Nel rispetto dei diritti umani il segreto della pace vera*, IGP XXI, 2, s. 1214-1227.

1999

165. *Tajemnicę cierpienia wyjaśnia tylko Chrystus* (Przesłanie do chorych, 24 I), ORpol. 20(1999) nr 4, s. 25-27; toż: „*Non si è mai soli davanti al mistero della sofferenza: si è con Cristo che dà senso a tutta la vita*”, IGP XXII, 1, s. 234-239.

166. *W nocy cierpienia krzyż jest pochodnią* (Rozważanie na zakończenie Drogi Krzyżowej w Koloseum, 2 IV), ORpol. 20(1999) nr 5-6, s. 20-21; toż: „*Padre, nelle tue mani affido il mio spirito*”. *Questo grido di Cristo sofferente è una parola che apre. Significa un'apertura sul futuro*, IGP XXII, 1, s. 684-687.

167. *Kontemplujmy przykład Jezusa – Boskiego Samarytanina* (Orędzie [...] na VIII Światowy Dzień Chorego, 6 VIII), ORpol. 20(1999) nr 9-10, s. 19-23; toż: „*Il Giubileo ci invita a contemplare il Volto di Gesù, divino Samaritano delle anime e dei corpi*”, IGP XXII, 2, s. 120-130.

168. *Chorzy na raka wolają o pomoc* (Przemówienie do uczestników Kongresu Międzynarodowego Towarzystwa Onkologii Ginekologicznej, 30 IX), ORpol. 21(2000) nr 2, s. 42-43; toż: *Nulla può giustificare l'eliminazione di una vita che può essere dono d'amore per una famiglia anche nella sofferenza degli ultimi giorni*, IGP XXII, 2, s. 474-478.

169. *List [...] do osób w podeszłym wieku* (1 X), ORpol. 20(1999) nr 12, s. 4-11; toż: *Lettera agli anziani*, IGP XXII, 2, s. 515-534.

170. *Dziecko niepełnosprawne w rodzinie* (Przemówienie do uczestników Kongresu Papieskiej Rady ds. Rodziny, 4 XII), ORpol. 21(2000) nr 3, s. 33-35; toż: *I miracoli di autentica cristiana solidarietà che avvengono in tante famiglie sono la risposta più convincente a quanti considerano i bambini disabili come un peso o addirittura come non degni di vivere*, IGP XXII, 2, s. 1077-1081.

2000

171. *Nigdy nie ugięli się przed mocą zła* (Homilia podczas Mszy św., 7 V), ORpol. 21(2000) nr 7-8, s. 32-34; toż: *I martiri: lievito della storia del Novecento*, IGP XXIII, 1, s. 772-776.

172. *Nowa ewangelizacja a godność człowieka cierpiącego* (Orędzie na IX Światowy Dzień Chorego 2001 r., 22 VIII), ORpol. 21(2000) nr 11-12, s. 4-6; toż: *La nuova evangelizzazione e la dignità dell'uomo sofferente*, IGP XXIII, 2, s. 233-238.

2001

173. *Pragnę wyróżnić Kościoły bolesnie doświadczone* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 28 I), ORpol. 22(2001) nr 3, s. 11; toż: *L'annuncio dei nomi dei Cardinali riservati „in pectore” e di quelli di altri cinque Presuli che saranno creati nel Concistoro del 21 febbraio*, IGP XXIV, 1, s. 243.

174. *Światowy Dzień Chorego* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 11 II), ORpol. 22(2001) nr 5, s. 53-54; toż: *All'inizio del terzo millennio si dia nuovo impulso al secolare impegno della Chiesa nel mondo della sanità, autentico laboratorio della civiltà dell'amore*, IGP XXIV, 1, s. 339-341.

2002

175. *Krzyż Chrystusa rozjaśnia tajemnicę cierpienia* (Spotkanie z chorymi, 11 II), ORpol. 23(2002) nr 5, s. 39; toż: *La Croce di Cristo è „la chiave di lettura” del mistero della sofferenza*, IGP XXV, 1, s. 196-198.

176. *Spieszyc z pomocą chorym* (Przemówienie do członków delegacji Włoskiej Ligi Walki z rakiem, 25 II), ORpol. 23(2002) nr 5, s. 40; toż: „*Suscitare nella pubblica opinione un maggiore senso di solidarietà verso chi soffre e favorire l'equilibrio tra salute, economia e società*”, IGP XXV, 1, s. 272-274.

177. *W leczeniu nie zapominajcie o duchowych potrzebach człowieka* (Przemówienie do lekarzy, 23 III), ORpol. 23(2002) nr 5, s. 41; toż: „*La vostra professione si ispiri sempre ai perenni valori etici, che danno ad essa un solido fondamento*”, IGP XXV, 1, s. 423-425.

178. *Ludzie starsi w życiu społeczeństwa* (List [...] do uczestników II Światowego Zgromadzenia poświęconego problemom starzenia się ludności, 3 IV), ORpol. 23(2002) nr 6, s. 8-9; toż: *La dignità della persona anziana si difende con il principio di solidarietà, con l'interscambio tra le generazioni, con l'aiuto reciproco*, IGP XXV, 1, s. 488-491.

2003

179. *Chrystus przemienia cierpienie w źródło łaski i życia* (Orędzie [...] na XI Światowy Dzień Chorego, 2 II), ORpol. 24(2003) nr 4, s. 41-43; toż: *Il Vangelo della vita e dell'amore risuoni con vigore specialmente in America, dove vive più della metà dei cattolici*, IGP XXVI, 1, s. 145-149.

180. *Jak pomagać ludziom cierpiącym na depresję?* (Przemówienie do uczestników międzynarodowej konferencji Papieskiej Rady ds. Służby Zdrowia, 14 XI), ORpol. 25(2004) nr 3, s. 28-29; toż: *La malattia depressiva può essere una via per scoprire altri aspetti di se stessi e nuove forme d'incontro con Dio*, IGP XXVI, 2, s. 745-747.

2004

181. *Człowiek chory zawsze zachowuje swą godność* (Przemówienie do uczestników międzynarodowego kongresu lekarzy katolickich, 20 III), ORpol. 25(2004) nr 6, s. 20-22; toż: *Un uomo, anche se gravemente impedito, non diventerà mai un „vegetale”*, IGP XXVII, 1, s. 344-349.

182. *Psalm 41 – w ciężkiej chorobie* (Audiencja generalna, 2 VI), ORpol. 25(2004) nr 9, s. 20; toż: *Salmo 40: Preghiera di un malato*, IGP XXVII, 1, s. 729-734.

183. *Towarzyszyć choremu aż do końca* (Przemówienie do uczestników konferencji Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia, 12 XI), ORpol. 26(2005) nr 2, s. 38-40; toż: *Evitare ogni forma di eutanasia*, IGP XXVII, 2, s. 546-549.

184. *Szacunek dla życia najsłabszych* (Przemówienie do przedstawicieli Chrześcijańskiego Ośrodka dla Osób Niepełnosprawnych z Paryża, 13 XI), ORpol. 26(2005) nr 2, s. 40; toż: *Un sussulto di coscienza e di umanità affinché la vita dei più deboli sia tutelata e cessino le azioni tese a eliminare i bambini non ancora nati*, IGP XXVII, 2, s. 551-552.

2005

185. *Nawet w otchłani cierpienia może zwyciężać miłość* (Przesłanie papieskie z okazji 60. rocznicy wyzwolenia obozu w Oświęcimiu-Brzezince, 15 I), ORpol. 26(2005) nr 3, s. 10-11; toż: „*Davanti alla tragedia della Shoà a nessuno è lecito passare oltre*”, IGP XXVIII, s. 51-54.

186. *Wielka jest wartość waszej modlitwy i cierpienia* (Przesłanie [...] do chorych i pielgrzymów, 11 II), ORpol. 26(2005) nr 4, s. 27; toż: *Cari malati, offrite le vostre sofferenze per me e per la mia missione di Pastore universale del popolo cristiano*, IGP XXVIII, s. 140-142.

187. *W obronie życia i zdrowia każdej osoby ludzkiej* (Przesłanie do członków Papieskiej Akademii „Pro Vita”, 19 II), ORpol. 26(2005) nr 6, s. 34-36; toż: „*La salute, pur non essendo un bene assoluto, esige una precisa responsabilità morale da parte di ciascuno*”, IGP XXVIII, s. 159-163.

BENEDYKT XVI

2005

1. *Otaczajmy troską i miłością umysłowo chorych* (Orędzie [...] na XIV Światowy Dzień Chorego, 8 XII), ORpol. 27(2006) nr 2, s. 8-9; toż: *Accoglienza, condivisione, leggi adeguate, piani sanitari per i disabili mentali*, IB I, s. 963-965.

2. Encyklika [...] *Deus caritas est* (25 XII), ORpol. 27(2006) nr 3, s. 4-21, p. 19, 28, 30, 31, 34, 38, 42; toż: Lettera Enciclica [...] *Deus Caritas Est*, IB I, s. 1050-1125.

2006

3. *Śladami Dobrego Samarytanina w służbie cierpiącej ludzkości* (Przemówienie do chorych z okazji Światowego Dnia Chorego, 11 II), ORpol. 27(2006) nr 4, s. 13-14; toż: „*La tenerezza di Dio per i sofferenti*”, IB II, 1, s. 176-178.

4. *Wobec tajemnicy ludzkiego cierpienia* (Przemówienie w sanktuarium Bożego Miłosierdzia, Łagiewniki, 27 V), ORpol. 27(2006) nr 6-7, s. 31; toż: *Il mistero della sofferenza umana e il mistero della Divina Misericordia*, IB II, 1, s. 708-709.

5. „*Będą patrzeć na Tego, którego przebili*” (J 19, 37) (Orędzie [...] na Wielki Post 2007 r., 21 XI), ORpol. 28(2007) nr 3, s. 4-5; toż: „*Volgeranno lo sguardo a Colui che hanno trafitto*”, IB II, 2, s. 655-658.

6. *Świat cierpienia przyzywa świat ludzkiej miłości* (Przemówienie do uczestników konferencji Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia, 24 XI), ORpol. 28(2007) nr 3, s. 23-24; toż: *Il bacio al lebbroso, oggi*, IB II, 2, s. 676-679.

7. *Kościół naśladuje Miłosiernego Samarytanina* (Orędzie na XV Światowy Dzień Chorego, 8 XII), ORpol. 28(2007) nr 2, s. 8-9; toż: *La Chiesa è sempre accanto ai sofferenti e ai morenti preservando la loro dignità*, IB II, 2, s. 785-787.

2007

8. *Wobec cierpienia człowieka* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 11 II), ORpol. 28(2007) nr 4, s. 56-57; toż: „*Affido alla materna protezione della Vergine Immacolata i malati e i sofferenti nel corpo e nello spirito*”, IB III, 1, s. 202-203.

9. *W obliczu każdego człowieka jaśnieje oblicze Chrystusa* (Przemówienie do chorych z okazji Światowego Dnia Chorego, 11 II), ORpol. 28(2007) nr 5, s. 37-38; toż: „*Nel volto di ogni essere umano, ancor più se provato e sfigurato dalla malattia, brilla il volto di Cristo*”, IB III, 1, s. 206-208.

10. *Miłość do Chrystusa urzeczywistnia się w opiece nad chorymi* (Przemówienie do uczestników sesji plenarnej Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Chorych i Służby Zdrowia, 22 III), ORpol. 28(2007) nr 6, s. 32-33; toż: *Attingete dall'Eucaristia, Sacramento della carità, „la forza per soccorrere efficacemente l'uomo e promuoverlo secondo la dignità che gli è propria”*, IB III, 1, s. 544-546.

11. *W chorych Bóg czeka na naszą miłość* (Wizyta w poliklinice San Mateo, Pawia, 22 IV), ORpol. 28(2007) nr 6, s. 8-9; toż: *Il progresso scientifico e tecnologico non va mai separato dalla promozione del bene del malato e della difesa della vita*, IB III, 1, s. 709-711.

12. *Przez cichą, ofiarną modlitwę głoście przesłanie miłości, która zwycięża ból, nalóg i śmierć* (Przemówienie w Guaratinguetá, Brazylia, 12 V), ORpol. 28(2007) nr 9, s. 30; toż: *Con il silenzio oblativo della preghiera consolate i cuori materni e paterni che piangono di dolore per i loro figli tossicodipendenti*, IB, III, 1, s. 832-834.

13. Encyklika [...] *Spe salvi* (30 XI), ORpol. 29(2008) nr 1, s. 4-24, p. 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 47, 48, 50; toż: Lettera Enciclica [...] *Spe Salvi*, IB III, 2, s. 662-746.

2008

14. *Eucharystia, Lourdes i duszpasterstwo chorych* (Orędzie [...] na XVI Światowy Dzień Chorego, 11 I), ORpol. 29(2008) nr 3, s. 4-6; toż: *L'uomo che soffre è unito misteriosamente a Cristo*, IB IV, 1, s. 62-66.

15. *Żaden człowiek nie powinien umierać w samotności* (Przemówienie do uczestników zgromadzenia ogólnego Papieskiej Akademii „Pro Vita”, 25 II), ORpol. 29(2008) nr 4, s. 29-31; toż: *La società deve rispettare la vita e la dignità dei malati gravi e dei morenti*, IB IV, 1, s. 315-319.

16. *Apel o pokój w Iraku* (Po modlitwie „Anioł Pański”, 16 III), ORpol. 29(2008) nr 4, s. 19; toż: „*Basta con le stragi, le violenze e l'odio in Iraq!*”, IB IV, 1, s. 424.

17. *Otoczmy opieką osoby zranione* (Przemówienie do uczestników kongresu poświęconego pładze aborcji i rozwodów, 5 IV), ORpol. 29(2008) nr 5, s. 27-28; toż: *Divorzio e aborto lasciano ferite da guarire*, IB IV, 1, s. 516-519.

18. *Modlitwa na Ground Zero* (20 IV), ORpol. 29(2008) nr 6, s. 26; toż: „*Dio della pace, porta la tua pace nel nostro mondo violento*”, IB IV, 1, s. 655-655.

2009

19. *Życie ma wielką wartość, nawet kiedy jego piękno przysłania tajemnica cierpienia* (Orędzie na XVII Światowy Dzień Chorego, 2 II), ORpol. 30(2009) nr 3, s. 7-8; toż: „*La vita umana è bella anche se avvolta dal mistero della sofferenza*”, IB V, 1, s. 184-187.

20. *Życia ludzkiego należy strzec i otaczać je troską* (Przemówienie do chorych i ich opiekunów, 11 II), ORpol. 30(2009) nr 4, s. 21-22; toż: *La vita umana va sempre custodita e curata*, IB V, 1, s. 230-233.

21. *Negowanie Szoa jest niedopuszczalne* (Przemówienie do delegacji Konferencji Przewodniczących Największych Amerykańskich Organizacji Żydowskich, 12 II), ORpol. 30(2009) nr 4, s. 22-23; toż: *Intollerabile e inaccettabile qualsiasi negazione della Shoah*, IB V, 1, s. 234-236.

22. *Męka Pana trwa nadal w cierpieniach ludzi* (Audjencja generalna, 8 IV), ORpol. 30(2009) nr 6, s. 16-18; toż: *Cristo si carica del dolore e del male dell'umanità*, IB V, 1, s. 569-577.

23. Encyklika *Caritas in veritate* (29 VI), ORpol. 30(2009) nr 9, s. 4-32, p. 25, 29, 53, 61, 62, 76, 78; toż: *Lettera Enciclica [...] Caritas in Veritate*, IB V, 1, s. 1105-1246.

24. *Orędzie na Światowy Dzień Chorego* (22 XI), ORpol. 31(2010) nr 2, s. 4-5; toż: *La Chiesa nel mondo della salute tutela la vita umana*, IB V, 2, s. 599-602.

2010

25. *Chorzy i cierpiący są w Kościele uczestnikami pielgrzymki wiary i nadziei* (Homilia podczas Mszy św., 11 II), ORpol. 31(2010) nr 3-4, s. 28-29; toż: „*Dio vuole guarire tutto l'uomo*”, IB VI, 1, s. 199-203.

26. *Telegram [...] po katastrofie Smoleńskiej* (10 IV), ORpol. 31(2010) nr 5, s. 3; toż: *Telegramma di cordoglio al Presidente del Parlamento polacco per la sciagura aerea di Smoleńsk*, IB VI, 1, s. 482.

27. *Cierpienie przeżywane z Jezusem służy zbawieniu braci* (Przemówienie do chorych, Fatima 13 V), ORpol. 31(2010) nr 7, s. 22; toż: *Nella debolezza umana le sorgenti della potenza divina*, IB VI, 1, s. 701-704.

28. *Krzyż daje światu nieskończoną nadzieję* (Homilia podczas Mszy św., Nikozja, 5 VI), ORpol. 31(2010) nr 8-9, s. 14-16; toż: *Un mondo senza croce è un mondo senza speranza*, IB VI, 1, s. 858-862.

29. *Otoczajcie opieką ofiary nadużyć popełnionych w Kościele i bądźcie solidarni z kapłanami* (Homilia podczas Mszy św., Londyn, 18 IX), ORpol. 31(2010) nr 11, s. 31-33; toż: *Dal dolore e dalla vergogna alla purificazione della Chiesa*, IB VI, 2, s. 245-249.

30. *Orędzie na Światowy Dzień Chorego* (21 XI), ORpol. 32(2011) nr 1, s. 4-6; toż: *Nessun sofferente sia dimenticato o emarginato*, IB VI, 2, s. 878-882.

2011

31. *Gdy człowiek postępuje wbrew sumieniu, rani samego siebie* (Przemówienie z okazji zgromadzenia generalnego Papieskiej Akademii „Pro Vita”, 26 II), ORpol. 32(2011) nr 4, s. 14-16; toż: *Una ferita nel cuore dell'essere umano*, IB VII, 1, s. 255-258.

32. *Oby nigdy więcej wasz lud nie był gnębiony, traktowany z nieufnością i pogardą!* (Przemówienie do przedstawicieli Cyganów, 11 VI), ORpol. 32(2011) nr 8-9, s. 24-26; toż: *Voi siete nel cuore della Chiesa*, IB VII, 1, s. 827-830.

33. *Oreędzie na XX Światowy Dzień Chorego 2012 r.* (20 XI), ORpol. 33(2012) nr 2, s. 8-10.

2012

34. *Z Bogiem stawić czoło chorobie* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 5 II), ORpol. 33(2012) nr 4, s. 52; toż: *Del buon uso della malattia*, IB VIII, 1, s. 150-154.

35. *Na górze, gdzie miłość ukrzyżowana rani i porywa* (Przemówienie do wspólnoty franciszkańskiej w La Verna, 13 V), ORpol. 33(2012) nr 6, s. 9-10; toż: *Testimoniare l'affascinante storia d'amore fra Dio e l'uomo*, IB VIII, 1, s. 580-583.

36. *„Zasoby miłości” – ludzie, którzy dają nadzieję cierpiącym* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 VII), ORpol. 33(2012) nr 9-10, s. 46-47; toż: *Riserve di amore per i sofferenti*, IB VIII, 2, s. 1-5.

37. *Aby odnaleźć to, co dla wiary najistotniejsze* (Przemówienie podczas uroczystości podpisania adhortacji apostołskiej „Ecclesia in Medio Oriente” w Harrisie, 14 IX), ORpol. 33(2012) nr 9-10, s. 8-10; toż: *Per ritrovare l'essenziale della fede*, IB VIII, 2, s. 189-193.

38. *Chrześcijańska nauka o cierpieniu* (Przemówienie do uczestników międzynarodowej konferencji Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia i Chorych, 17 XI), ORpol. 34(2013) nr 1, s. 28-30; toż: *La scienza cristiana della sofferenza*, IB VIII, 2, s. 606-609.

2013

39. *Oreędzie na XXI Światowy Dzień Chorego (2 I)*, ORpol. 34(2013) nr 2, s. 6-7; toż: *Il Buon Samaritano*, IB IX, s. 19-22.

FRANCISZEK

2013

1. *Lzy są łaską* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 2 IV), ORpol. 34(2013) nr 6, s. 5-6.

2. *Oszczercstwo zabija* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 15 IV), ORpol. 34(2013) nr 6, s. 20.

3. Encyklika [...] *Lumen fidei. O wierze* (29 VI), p. 56, 57; toż: *Lettera Enciclica Lumen Fidei*, IF I, 1, s. 410-508.

4. *Uczmy się brać w ramiona tych, którzy cierpią* (Wizyta w szpitalu św. Franciszka z Asyżu, Rio de Janeiro, 24 VII), ORpol. 34(2013) nr 10, s. 15-16; toż: *Abbracciare chi è nel bisogno*, IF I, 2, s. 59-62.

5. *Nigdy więcej wojny! Chcemy żyć w pokoju!* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 IX), ORpol. 34(2013) nr 10, s. 5; toż: *La cultura dell'incontro*, IF I, 2, s. 204-206.

6. *Niech umilknie zgiełk oręża* (Homilia podczas czuwania na placu św. Piotra, 7 IX), ORpol. 34(2013) nr 10, s. 7-8.

7. *Jeżus ukryty w ranach* (Przemówienie do chorych i niepełnosprawnych dzieci, 4 X), ORpol. 34(2013) nr 11, s. 8-9; toż: *Incontro con bambini disabili e ammalati ospiti dell'Istituto Serafico di Assisi*, IF I, 2, s. 315-318.

8. *Przestrzenie godności i wolności* (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami konferencji Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia i Chorych, 23 XI), ORpol. 35(2014) nr 1, s. 30-31; toż: *L'Assistenza a malati sia ricca di spazi di dignità*, IF I, 2, s. 528-529.

9. Adhortacja [...] *Evangelii gaudium* (Rzym, 24 XI 2013), p. 54, 63, 74, 76, 84, 85, 86, 88, 93, 100, 105, 135, 155, 187, 190, 191, 193, 197, 198, 200, 210, 211, 214, 215, 238, 270, 279, 285, 286; toż: *Esortazione Evangelii Gaudium*, IF I, 2, s. 537-681.

2014

10. *Podziały wśród nas są zgorzzeniem* (Audiencja generalna, 22 I), ORpol. 35(2014) nr 2, s. 48-40; toż: *Non si risparmiò sforzi per la fine delle violenze*, IF II, 1, s. 69-70.

11. *Najcięższą chorobą, na jaką są narażone osoby starsze, jest opuszczenie* (Przesłanie z okazji dwudziestolecia Papieskiej Akademii „Pro Vita”, 19 II), ORpol. 35(2014) nr 3-4, s. 20-21; toż: „*Non*” a cultura dello scarto per Anziani, Malati e Desabili, IF II, 1, s. 197-199.

12. *Jeżus dotyka ran człowieka* (Audiencja generalna, 26 II), ORpol. 35(2014) nr 3-4, s. 46-47; toż: *L'Unzione degli Infermi dà forza e speranza ai malati, sfatare i tabù*, IF II, 1, s. 217-222.

13. *Nawet w cierpieniu nikt nie jest nigdy sam* (Audiencja dla uczestników sesji plenarnej Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia i Chorych, 24 III), ORpol. 35(2014) nr 3-4, s. 36; toż: *La „grande scuola” per chi si dedica ai malati è la Passione di Gesù*, IF II, 1, s. 320-321.

14. *Ekumenizm cierpienia* (Przemówienie podczas spotkania z Katolikiem Kariem II, 8 V), ORpol. 35(2014) nr 6, s. 38-39; toż: *L'Ecumenismo della sofferenza ci richiama alla Riconciliazione*, IF II, 1, s. 505-506.

15. *Jak przeżywać cierpienie* (Przemówienie do członków stowarzyszeń założonych przez bł. Ludwika Novarese, 17 V), ORpol. 35(2014) nr 6, s. 47; toż: *Voi siete un dono per la Chiesa*, IF II, 1, s. 552-553.

16. *Kto sprzedaje broń tym ludziom?* (Przemówienie podczas spotkania z uchodźcami, chorymi dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną w Betanii za Jordanem, 24 V),

ORpol. 35(2014) nr 6, s. 7-8; toż: *Pace in Siria, Dio converta i violenti*, IF II, 1, s. 594-595.

17. *Nieznosne jarzmo obojętności* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Panski”, 6 VII), ORpol. 35(2014) nr 8-9, s. 51-52; toż: *No a economia che sfrutta l'uomo, dare conforto ai bisognosi*, IF II, 2, s. 22-23.

18. *Pokornie proszę o przebaczenie* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty z udziałem kilku ofiar nadużyć seksualnych ze strony duchownych, 7 VII), ORpol. 35(2014) nr 7, s. 6-7.

19. *Wojna jest szaleństwem* (Homilia podczas Mszy św., Fogliano Redipuglia, 13 IX), ORpol. 35(2014) nr 10, s. 26-28; toż: *La guerra è follia, affaristi delle armi come Caino*, IF II, 2, s. 232-233.

2015

20. Bulla [...] *Misericordiae vultus* ogłaszająca Nadzwyczajny Jubileusz Miłosierdzia, 11 IV), ORpol. 36(2015) nr 5, s. 4-15, p. 8.

21. Encyklika [...] *Laudato si. W trosce o wspólny dom* (24 V), p. 2, 13, 19, 79, 80, 89, 112, 130, 142, 152, 208, 241.

22. *Najbliższy szpital* (Audiencja generalna, 10 VI), ORpol. 36(2015) nr 7-8, s. 48-49.

23. *Prawo do płaczu* (Audiencja generalna, 17 VI), ORpol. 36(2015) nr 7-8, s. 49-51.

24. *Rodziny zranione* (Audiencja generalna, 24 VI), ORpol. 36(2015) nr 7-8, s. 51-52.

25. *Ziemia, dom i praca dla wszystkich* (Spotkanie w Santa Cruz de la Sierra z przedstawicielami ruchów ludowych, 9 VII), ORpol. 36(2015) nr 9, s. 15-21.

26. *To miejsce śmierci przemienia się w miejsce życia* (Spotkanie międzyreligijne w Ground Zero Memorial w Nowym Jorku, 25 IX), ORpol. 36(2015) nr 10, s. 44-45.

27. *Nadzieja dla tych, którzy są wykluczani i odrzucani* (Przemówienie do członków włoskiego Ruchu na rzecz Życia, 6 XI), ORpol. 36(2015) nr 12, s. 32-33.

2016

28. *Pan jest wierny, nie opuszcza w przygnębieniu* (Audiencja generalna, 16 III), ORpol. 37(2016) nr 3-4, s. 52-53.

29. *Pozostaję tutaj, ale sercem idę z wami* (Przemówienie do członków Drogi Neokatechumenalnej, 18 III), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 28-29.

30. Posynodalna adhortacja *Amoris laetitia. O miłości w rodzinie* (Rzym, 19 III), p. 19, 20, 22, 25, 44, 51, 65, 119, 126, 130, 135, 137, 143, 144, 149, 177, 178, 180, 186, 187, 228, 234, 239, 242, 255, 263, 267, 268, 277, 298, 315, 317.

31. *Bezgraniczna miłość* (Homilia podczas Mszy św. w Niedzielę Palmową, 20 III), ORpol. 37(2016) nr 3-4, s. 4-5.

32. *Krzyże ludzkości* (Modlitwa na zakończenie Drogi Krzyżowej, 25 III), ORpol. 37(2016) nr 3-4, s. 9-10.

33. *Boże miłosierdzie uchroni ludzkość przed duchową i moralną pustką* (Orędzie Wielkanocne „Urbi et Orbi”, 27 III), ORpol. 37(2016) nr 3-4, s. 12-13.

34. *Łatwo mówić o miłosierdziu, trudniej być jego świadkami* (Przemówienie podczas czuwania modlitewnego z czcicielami Bożego miłosierdzia, 2 IV), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 18-19.

35. *Zapisujmy osobiście te strony Ewangelii, których nie napisał apostoł Jan* (Homilia podczas Mszy św. w Niedzielę Miłosierdzia Bożego, 3 IV), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 20-21.

36. *Nie jesteście sami* (Przemówienie w obozie dla uchodźców w Morii, 16 IV), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 8.

37. *Jezus staje po stronie płaczącej kobiety* (Audiencja generalna, 20 IV), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 38-39.

38. *Bóg przychodzi otrzeć łzy z naszego oblicza* (Rozważanie podczas czuwania modlitewnego, 5 V), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 26-27.

39. *Trzeba przezwyciężyć lęk* (Przemówienie podczas spotkania z władzami RP na Wawelu, Kraków, 27 VII), ORpol. 37(2016) nr 7-8, s. 4-6.

40. *Panie, przebacz tak wielkie okrucieństwo!* (Modlitwa Papieża za ofiary Szoah w Auschwitz i Birkenau, 29 VII), ORpol. 37(2016) nr 7-8, s. 19-20.

41. *Bądźmy przy każdym chorym dziecku* (Wizyta w szpitalu dziecięcym w Prokocimiu, 29 VII), ORpol. 37(2016) nr 7-8, s. 20.

42. *Gdzie jest Bóg?* (Rozważanie po Drodze Krzyżowej, 29 VII), ORpol. 37(2016) nr 7-8, s. 20-21.

43. *Okrucieństwo nie skończyło się w Auschwitz* (Słowa skierowane do zgromadzonych pod oknem na Franciszkańskiej 3, Kraków, 29 VII), ORpol. 37(2016) nr 7-8, s. 22.

44. *Nic nie usprawiedliwia przelewu bratniej krwi* (Przemówienie podczas czuwania modlitewnego z młodzieżą na „Campus Misericordiae” w Brzegach, 30 VII), ORpol. 37(2016) nr 7-8, s. 25-27.

45. *Mozaika braterstwa* (Audiencja generalna, 3 VIII), ORpol. 37(2016) nr 9, s. 47-48.

46. *Ból i głębokie współczucie* (Audiencja generalna, 24 VIII), ORpol. 37(2016) nr 9, s. 30.

47. *Musimy walczyć, aby nie było ludzi odrzuconych* (Przemówienie do uczestników Kongresu Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego, 31 VIII), ORpol. 37(2016) nr 9, s. 18-19.

48. *Hańba wojny* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 20 IX), ORpol. 37(2016) nr 10, s. 37.

49. *Płacz ojca i matki* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 27 X), ORpol. 37(2016) nr 11, s. 55-56.

50. List aspotolski *Misericordia et misera* (20 XI), ORpol. 37(2016) nr 12, s. 4-14, p. 3, 13.

51. *Bądźmy znakami obecności i miłości Boga* (Orędzie na XXV Światowy Dzień Chorego, 2 XII), ORpol. 38(2017) nr 1, s. 4-5.

2017

52. *Płacz matki* (Audiencja generalna, 4 I), ORpol. 38(2017) nr 2, s. 24-25.

53. *Nasze ostateczne zwycięstwo będzie musiało przejść przez mękę i krzyż* (Homilia podczas Mszy św. w Niedzielę Palmową, 9 IV), ORpol. 38(2017) nr 5, s. 24-25.

54. *Inny świat* (Homilia podczas Mszy św. w Wigilię Paschalną, 15 IV), ORpol. 38(2017) nr 5, s. 26-27.

55. *Jednoczy nas niewinna krew* (Przemówienie do patriarchy Tawadrosa II, 28 IV), ORpol. 38(2017) nr 5, s. 10-12.

56. *Droga jako tło Ewangelii* (Audiencja generalna, 24 V), ORpol. 38(2017) nr 6-7, s. 32-33.

57. *Dlaczego dzieci cierpią?* (Przemówienie podczas wizyty w szpitalu pediatrycznym w Genui, 27 V), ORpol. 38(2017) nr 6-7, s. 16-17.

58. *Nie należy się zniechęcać w obliczu skandalu ubóstwa* (Orędzie na I Światowy Dzień Ubogich, 13 VI), ORpol. 38(2017) nr 8, s. 7-10.

59. *Po stronie uchodźców* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 18 VI), ORpol. 38(2017) nr 6-7, s. 44-46.

60. *Śmierć i nienawiść nie mają ostatniego słowa* (Audiencja generalna, 23 VIII), ORpol. 38(2017) nr 8, s. 18-19.

61. *Nie lękaj się krzyża* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 3 IX), ORpol. 38(2017) nr 9, s. 27.

62. *Nie bójcie się prawdy i sprawiedliwości* (Przemówienie podczas spotkania na modlitwie w intencji pojednania, 8 IX), ORpol. 38(2017) nr 10, s. 27-29.

63. *Trzeba przywrócić godność ubogim i odrzuconym* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 10 IX), ORpol. 38(2017) nr 10, s. 32-34.

64. *Przywracanie pokoju zaczyna się „od dołu”* (Homilia podczas Mszy św. w Cartagenie, 12 IX), ORpol. 38(2017) nr 10, s. 34-36.

65. *„Zero tolerancji” wobec nadużyć seksualnych* (Przemówienie do członków Papieskiej Komisji ds. Ochrony Nieletnich, 21 IX), ORpol. 38(2017) nr 10, s. 40-41.